

قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری

مصوب ۱۳۸۱/۰۱/۱۸

با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده ۱ - کانون های کارشناسان رسمی دادگستری در مراکز استانها که مطابق این قانون تشکیل می گردند به عنوان «کانون استان» شناخته می شوند و دارای شخصیت حقوقی مستقل غیر دولتی، غیر انتفاعی و غیر سیاسی می باشند.

ماده ۲ - کانون استان در مراکز استانها با وجود حداقل سی نفر کارشناس رسمی مقیم تشکیل می گردد و تا وقتی که در مرکز استانی کانون مستقل تشکیل نگردیده است، کارشناسان رسمی آن استان عضو نزدیک ترین کانون به آن استان خواهند بود.

ماده ۳ - شورای عالی کارشناسان متشکل از هجده نفر عضو به انتخاب کارشناسان کل کشور به تناسب تعداد کارشناسان عضو هر کانون در تهران تشکیل می گردد. اعضای شورای عالی کارشناسان باید دارای شرایط موضوع ماده (۱۵) این قانون باشند و نحوه انتخاب آنان بر اساس آیین نامه این قانون خواهد بود.

تبصره ۱ - مدت عضویت در شورای عالی کارشناسان چهار سال می باشد و انتخاب مجدد برای یک دوره دیگر بلامانع است.

تبصره ۲ - منتخبین موضوع این ماده از بین خود یک نفر به عنوان رئیس، یک نفر نایب رئیس، یک نفر خزانه دار، یک نفر کارپرداز، دو نفر منشی و دو نفر بازرس با اکثریت آراء انتخاب می نمایند. شورای مذکور تا انتخاب اعضای جدید کماکان عهده دار وظایف مقرر می باشند.

ماده ۴ - اهداف هر کانون به شرح زیر است:

الف - ایجاد زمینه لازم برای شکل و جذب نیروهای متخصص و متعهد به منظور ارائه خدمات کارشناسی و تلاش در جهت تأمین و تعمیم عدالت در امور مربوطه.

ب - فراهم آوردن موجبات تعالی علمی و تجربی کارشناسان عضو.

ج - تنظیم و اداره امور کارشناسان عضو در کارهای مربوط به کارشناسی در حدود مقررات.

د - نظارت مستمر بر نحوه عمل و رفتار کارشناسان عضو جهت حصول اطمینان از حسن جریان امور کارشناسی.

ه - ایجاد ارتباط و مبادله اطلاعات تخصصی و فنی بین کارشناسان عضو از طریق شورای عالی کارشناسان با مؤسسات مشابه در سایر کشورها با رعایت مقررات موضوعه.

ماده ۵ - ارکان هر کانون به شرح زیر است:

الف - مجمع عمومی؛

ب - هیأت مدیره؛

ج - بازرسان؛

د - دادسرا و دادگاه انتظامی.

ماده ۶ - مجامع عمومی - عادی و فوق العاده - هر کانون از کارشناسان رسمی عضو آن کانون که پروانه کارشناسی آنان دارای اعتبار بوده و در حال تعلیق نباشند به شرح ذیل تشکیل می شوند:

الف - مجمع عمومی عادی سالانه در سه ماه اول هر سال به دعوت هیأت مدیره تشکیل و با حضور نصف به علاوه یک کارشناسان رسمی عضو کانون رسمیت خواهد یافت. در صورتی که در جلسه اول نصاب مزبور حاصل نشود به دعوت هیأت مدیره، جلسه تجدید و با حضور حداقل یک سوم اعضا، رسمیت خواهد یافت و تصمیمات مجمع با اکثریت آرای اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ب - مجمع عمومی عادی یا فوق العاده دارای هیأت رئیسه ای مرکب از یک نفر رئیس و دو نفر منشی خواهد بود که از بین اعضای حاضر در جلسه مجمع و توسط اعضای یاد شده تعیین می شوند. برای نظارت در اخذ رأی و قرائت آراء پنج نفر به عنوان هیأت نظارت از بین اعضای حاضر در مجمع توسط مجمع انتخاب خواهند شد.

تبصره ۱ - در صورت عدم دعوت هیأت مدیره برای تشکیل مجمع عمومی عادی در موعد مقرر، جلسه مجمع عمومی فوق العاده به دعوت بازرسان هر کانون یا یک دهم کارشناسان رسمی عضو در کانون و یا یک پنجم کارشناسان رسمی عضو در کانونهای دیگر تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲ - نحوه تشکیل و اداره جلسات مجامع عمومی عادی و فوق العاده، چگونگی نظارت بر انتخابات توسط هیأت نظارت، شیوه برگزاری انتخابات اعضای هیأت مدیره و بازرسان و دادستان انتظامی در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۷ - وظایف و اختیارات شورای عالی کارشناسان به قرار زیر است:

الف (اصلاحی ۱۴۰۰، ۱۲، ۲۴) - اقدامات لازم برای ارتقاء سطح خدمات کارشناسی در سراسر کشور از طریق سیاستگزاری، برگزاری دوره های آموزشی، بازآموزی، گردهمایی، هم اندیشی و همچنین برگزاری آزمون سالیانه و تدوین مقررات مربوط به رشته ها و گروه های مختلف کارشناسی.

تبصره ۱۵ (الحاقی ۱۴۰۰، ۱۲، ۲۴) - کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه موظف است هر ساله از طریق سازمان سنجش آموزش کشور نسبت به برگزاری آزمون کارشناسان رسمی اقدام نماید. داوطلبانی که حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) امتیاز میانگین نمرات یک درصد (۱٪) حائزان بالاترین امتیاز در هر رشته را کسب کنند، به عنوان پذیرفته شده، برای طی مراحل مقتضی به کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه معرفی می شوند. توزیع استانی پذیرفته شدگان بر اساس تقاضا یا امتیاز پذیرفته شدگان می باشد. نظارت بر اجرای این تبصره بر عهده قوه قضائیه است و قوه مزبور مکلف است در صورت استنکاف کانون کارشناسان رسمی دادگستری و مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه از برگزاری آزمون، رأساً به برگزاری آن اقدام کند. استنکاف از اجرای این حکم جرم محسوب و مرتکب به مجازات محرومیت از حقوق اجتماعی درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۴۰۰، ۱۲، ۲۴) - برای مشمولان بند «ج» ماده (۸۸) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، نصاب مذکور در تبصره (۱) حداقل شصت درصد (۶۰٪) می باشد.

ب - تدوین مقررات و ضوابط صلاحیت علمی و فنی متقاضیان کارشناسی و نیز ضوابط ارتقاء، صلاحیت عملی، جغرافیایی و نقل و انتقال کارشناسان رسمی برابر مقررات این قانون.

ج - تدوین نظامنامه های مربوط به تشکیل و شرح وظایف کمیسیونهای مشورتی علمی و فنی و سایر کمیسیونهای خاص.

د - تعیین تعرفه عضویت و پیشنهاد حق الزحمه کارشناسی جهت ارائه به مراجع ذی ربط.

ه - بررسی و تصویب یا رد پیشنهادات کانونها در محدوده ضوابط و مقررات.

و - تدوین و تصویب نظامنامه های مالی، معاملاتی و استخدامی کانونها.

ز - تدوین و بازنگری در ضوابط و روش های کارشناسی و اظهار نظر در خصوص استعلامات و ارائه رویه واحد در امور کارشناسان.

ح - نظارت بر حسن انجام انتخابات کانونها در حوزه های انتخابات استانی با رعایت مقررات مربوطه.

ط - نظارت بر اجرای مقررات توسط ارکان هر کانون و اعلام تخلفات آنان به مراجع ذی ربط.

ی - تعیین نماینده جهت شرکت در مجامع بین المللی و مجامع داخلی از قبیل قانونگذاری، اجرایی و قضایی.

ک - صدور احکام انتصاب اعضای هیأت مدیره، رؤسا و دادستانهای انتظامی هر کانون.

ل - انجام سایر وظایف مقرر در قوانین و مقررات.

تبصره ۱ - نحوه تشکیل جلسات و اتخاذ تصمیم طبق آیین نامه اجرایی این قانون می باشد.

تبصره ۲ - تصمیمات شورای عالی کارشناسان در حدود مقررات این قانون برای کلیه کانون های کشور لازم الاجراء می باشد.

تبصره ۳ - شورای عالی کارشناسان می تواند با توجه به شرایط، قسمتی از اختیارات خود را به کمیسیونهای وابسته و یا کانون های مستقل استان مربوط تفویض نماید.

ماده ۸ - وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی به شرح زیر است:

الف - بررسی گزارش سالیانه عملکرد کانون و اتخاذ تصمیم درباره آن پس از استماع گزارش بازرسان.

ب - بررسی و تصویب صورتهای مالی سالیانه کانون پس از استماع گزارش بازرسان.

ج - بررسی و تصویب خط مشی و برنامه و بودجه سال آینده کانون به پیشنهاد هیأت مدیره.

د - رسیدگی و اتخاذ تصمیم نسبت به سایر موارد پیشنهادی که در محدوده وظایف کانون توسط هیأت مدیره در دستور جلسه قرار گیرد.

هـ - تصویب اخذ وام و اعتبار برای کانون به پیشنهاد هیأت مدیره.

و - گزارش عملکرد و صورت های مالی سالانه پس از تصویب مجامع عمومی، توسط هیأت مدیره هر کانون برای شورای عالی کارشناسان ارسال خواهد شد.

ز - انتخاب اعضای هیأت مدیره و بازرسان و دادستان انتظامی کانون.

تبصره - در مواردی که به علت سلب شرایط یا فوت یا بیماریهای صعب العلاج که ادامه فعالیت را به مدت معتدلی غیر ممکن می سازد یا استعفاي تعدادي از اعضاي هیأت مدیره یا دادستان و یا بازرسان، حسب مورد تعداد اعضای هیأت مدیره به حد نصاب لازم نرسد و یا انجام وظایف دادستان و یا بازرسان متوقف گردد، برای تکمیل اعضای هیأت مدیره و جایگزین کردن دادستان و بازرسان توسط مجمع عمومی فوق العاده انتخابات به عمل خواهد آمد که به ترتیب و حسب مورد با دعوت رئیس هیأت مدیره کانون مربوط و یا دو نفر از اعضای هیأت مدیره و یا بازرسان تشکیل می گردد.

سایر موارد تشکیل مجمع عمومی فوق العاده با رعایت دیگر مقررات این قانون بنا به تشخیص هیأت مدیره کانون مربوط صورت خواهد گرفت.

سایر موارد تشکیل مجمع عمومی فوق العاده با رعایت دیگر مقررات این قانون بنا به تشخیص هیأت مدیره کانون مربوط صورت خواهد گرفت.

ماده ۹ - اعضای هیأت مدیره، بازرسان و دادستان انتظامی از بین کارشناسان رسمی عضو کانون مربوط که دارای پروانه کارشناسی رسمی معتبر بوده و در حال تعلیق نباشند انتخاب می گردند. اشخاص یاد شده علاوه بر دارا بودن شرایط مذکور در ماده (۱۵) این قانون باید دارای شرایط زیر نیز باشند:

الف - حداقل سه سال سابقه کارشناسی رسمی،

ب - مدرک تحصیلی لیسانس یا بالاتر.

تبصره ۱ - اشخاص یاد شده در مدت عضویت باید در شهر محل کانون مربوط اقامت داشته باشند.

تبصره ۲ - تشخیص و احراز شرایط انتخاب مقرر در این ماده بر عهده کمیسیون تشخیص صلاحیت اولویتهای اخلاقی می باشد.

ماده ۱۰ - هیأت مدیره در کانون تهران دارای یازده نفر عضو اصلی و سه نفر عضو علی البدل و در سایر کانونها دارای پنج نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی البدل خواهد بود که برای مدت چهار سال انتخاب می شوند. جلسات هیأت مدیره در کانون تهران با حضور حداقل هفت نفر و در سایر کانونها با حضور حداقل سه نفر تشکیل و رسمیت خواهد یافت. تصمیمات هیأت مدیره کانون تهران با حداقل شش رأی و هیأت مدیره کانونهای دیگر با حداقل سه رأی معتبر خواهند بود.

تبصره ۱ - موارد شرکت اعضای علی البدل در جلسات هیأت مدیره به جای اعضای اصلی در آیین نامه اجرایی این قانون مقرر می گردد.

تبصره ۲ - پس از انقضای مدت مأموریت چهار ساله هیأت مدیره، در صورتی که انتخاب هیأت مدیره جدید به هر علت انجام نشود و به تأخیر افتد، هیأت مدیره سابق تا تشکیل هیأت مدیره جدید کماکان انجام وظیفه خواهد نمود.

در هر صورت مدت زمان تأخیر در انتخاب هیأت مدیره جدید نباید از شش ماه تجاوز نماید. در صورت برطرف نشدن علل تأخیر، مهلت مذکور با تأیید مجمع عمومی فوق العاده امکان پذیر است.

ماده ۱۱ - هیأت مدیره کانون تهران از بین خود یک نفر رئیس، دو نفر نایب رئیس، دو نفر منشی، یک نفر مسؤول امور مالی با رأی مخفی برای مدت دو سال به عنوان هیأت رئیسه انتخاب می نماید. هیأت رئیسه سایر کانونها مرکب از یک نفر رئیس، یک نفر نایب رئیس، یک نفر منشی و یک نفر مسؤول امور مالی می باشد که به ترتیب بالا انتخاب خواهند شد. تجدید انتخاب اعضای مذکور بلامانع است. تا زمانی که هیأت رئیسه جدید تعیین نشده است، هیأت رئیسه قبلی کماکان انجام وظیفه خواهد نمود.

تبصره ۱ - رئیس هیأت مدیره هر کانون، رئیس کانون مذکور نیز خواهد بود.

تبصره ۲ - نحوه دعوت و زمان انتخاب هیأت رئیسه جدید در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد.

ماده ۱۲ - وظایف هیأت مدیره هر کانون به قرار زیر است:

الف - اداره امور کانون جهت تحقق موارد مقرر در ماده (۴) این قانون.

ب - اتخاذ تصمیم در خصوص اجازه صدور و تمدید پروانه کارشناسی و نیز ابلاغ کارآموزی برای افراد واجد شرایط.

ج - دعوت برای تشکیل مجامع عمومی و اجرای تصمیمات آنها.

د - قبول شکایات و عندالاجتزا ارجاع به دادسرای انتظامی کانون برای تعقیب کارشناس رسمی.

تبصره - تصمیمات هیأت مدیره در مورد رد شکایت ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ به شاکی قابل اعتراض و رسیدگی در دادسرای انتظامی کانون مربوط خواهد بود.

هـ - اعلام تخلف به دادسرای انتظامی در صورت اطلاع از وقوع تخلف کارشناس رسمی.

و - اظهار نظر مشورتی نسبت به مسایل و موضوعات ارجاعی از طرف کلیه دستگاهها اعم از وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی.

ز - تصویب معاملات جاری، استخدام و عزل و نصب کارکنان.

ح - اجرای سایر وظایفی که در این قانون برای هیأت مدیره پیش بینی شده است.

ماده ۱۳ - کمیسیون تشخیص صلاحیت های مندرج در ماده (۱۵) این قانون متشکل از پنج عضو اصلی و دو عضو علی البدل خواهد بود که دو عضو اصلی و یک عضو علی البدل از بین حقوقدانان توسط رئیس قوه قضائیه انتخاب و بقیه اعضا از بین کارشناسان رسمی به پیشنهاد شورای عالی کارشناسان و تأیید رئیس قوه قضائیه منصوب خواهند شد. تشخیص صلاحیت اولویتهای اخلاقی مندرج در این قانون بر عهده کمیسیون یاد شده می باشد.

تبصره - مدت عضویت هر عضو در کمیسیون یاد شده چهار سال می باشد.

ماده ۱۴ - رئیس هر کانون بالاترین مقام اداری و اجرایی آن کانون بوده و دارای وظایف ذیل است:

الف - ابلاغ مصوبات هیأت مدیره کانون و اجرای آنها بر حسب مورد.

ب - نظارت بر حسن جریان کلیه امور اجرایی و اداری.

ج - حفظ حقوق و منافع و اموال کانون.

د - امضای پروانه کارشناسان رسمی و صدور آن بعد از تصویب هیأت مدیره کانون مربوطه.

ه - نمایندگی کانون در نزد مراجع قانونی و اشخاص حقیقی.

و - ارجاع به داور و صلح و سازش پس از تصویب هیأت مدیره کانون.

ز - تهیه و تنظیم بودجه سالانه و پیشنهاد به هیأت مدیره.

ح - اخذ وام و اعتبار پس از پیشنهاد هیأت مدیره کانون و تصویب مجمع عمومی.

ط - انجام امور اداری و مالی و معاملاتی و استخدامی و عزل و نصب کارکنان کانون با رعایت مقررات مربوط.

ی - امضای قراردادها و اسناد تعهدآور کانون مربوط، به اتفاق یک نفر از اعضای هیأت مدیره با انتخاب هیأت مدیره کانون مذکور.

ماده ۱۵ - متقاضیان اخذ پروانه کارشناسی رسمی علاوه بر وثاقت باید واجد شرایط ذیل باشند:

الف - متدین به دین اسلام و یا یکی از اقلیتهای دینی شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و وفاداری به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران،

ب - داشتن تابعیت ایرانی.

ج - نداشتن پیشینه کیفری مؤثر.

د - عدم اعتیاد به مواد مخدر.

ه - نداشتن وابستگی و سابقه عضویت و هواداری در گروههای غیرقانونی یا مخالف اسلام.

تبصره - وزارت اطلاعات مکلف است ظرف مهلت دو ماه مراتب استعلام را اعلام نماید.

و - داشتن دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در رشته مورد تقاضا و حداقل پنج سال سابقه تجربی در رشته مربوط بعد از اخذ مدرک تحصیلی مذکور. هرگاه در رشته مورد نیاز، دوره تحصیلی کارشناسی یا بالاتر وجود نداشته باشد در این صورت افراد با دارا بودن مدرک دانشنامه کارشناسی یا بالاتر در هر رشته و حداقل پانزده سال سابقه کار در آن رشته می توانند متقاضی اخذ پروانه کارشناسی رسمی باشند.

ز - دارا بودن حداقل بیست و پنج سال سن در پایان مهلت ثبت نام.

ح - موفقیت در آزمون علمی و تجربی و گزینش صلاحیت اولویت های اخلاقی.

ط - گذراندن دوره کارآموزی به مدت یک سال تحت نظر کارشناس رسمی ای که بیش از ده سال سابقه کارشناسی رسمی داشته و به عنوان کارشناس راهنما با معرفی هیأت مدیره کانون مربوط.

ی - داشتن معافیت یا کارت پایان خدمت وظیفه عمومی.

تبصره ۱ - شرایط لازم برای ثبت نام، نحوه انتخاب و نحوه برگزاری آزمون و منابع سؤالات امتحانی و موعد اعلام نتیجه و نحوه نظارت بر کارآموزان در طول دوره کارآموزی و همچنین وظایف کارآموزان در این دوره در آیین نامه اجرایی این قانون مشخص خواهد شد. کارآموزان در طی دوره کارآموزی حق هیچگونه اظهار نظر کارشناسی رسمي را به طور مستقل ندارند.

تبصره ۲ - پس از اعلام تعداد مورد نیاز در رشته کارشناسی امور ثبتی، دارندگان دانشنامه کارشناسی و فارغ التحصیلان آموزشگاههای اختصاصی ثبت اعم از شاغل یا بازنشسته که حداقل ده سال سابقه در امور ثبتی و یا نقشه برداری ثبتی داشته باشند می توانند در صورت داشتن شرایط مذکور در آزمون یاد شده شرکت کنند.

تبصره ۳ - در رشته هایی که سابقه کارشناسان رسمي آن کمتر از ده سال است، شرط دارا بودن ده سال سابقه کارشناسی برای کارشناس راهنما لازم الراعی نیست. متقاضیان رشته های جدید کارشناسی رسمي به مدت سه ماه تحت نظارت کانون مربوط کارآموزی خواهند نمود.

تبصره ۴ - عدم پذیرش درخواست صدور پروانه کارشناسی رسمي هر يك از متقاضیان مانع از تقاضای مجدد آنان برای دفعات بعدی نخواهد بود.

ماده ۱۶ - کسانی که تا تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون دارای پروانه کارشناسی رسمي معتبر باشند، تا زمانی که بر اساس قوانین جاری سلب صلاحیت از آنان نشده باشد، پروانه کارشناسی آنان معتبر بوده و تابع مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۱۷ - کارشناسان رسمي جدید به هنگام اخذ پروانه باید با حضور در جلسه هیأت مدیره کانون مربوط با حضور ریاست دادگستری استان یا نماینده وی به شرح زیر سوگند یاد نمایند:

«به خداوند متعال سوگند یاد می کنم در امور کارشناسی که به من ارجاع می گردد خداوند متعال را حاضر و ناظر دانسته، به راستی و درستی نظر خود را اظهار نمایم و اغراض شخصی خود را در آن دخالت ندهم و تمام نظر خود را نسبت به موضوع کارشناسی اظهار نمایم و هیچ چیز را مکتوم ندارم و برخلاف واقع چیزی نگویم و ننویسم و رازدار و امین باشم.»

ماده ۱۸ - در تمامی مواردی که رجوع به کارشناسی لازم باشد - به استثنای مواردی که در قوانین و مقررات جاری کشور به گونه دیگری برای وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر دستگاههای دولتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام می باشد، تعیین تکلیف شده است و یا مواردی که تابع قوانین و مقررات خاص می باشد. دستگاههای یاد شده در این ماده باید از وجود کارشناسان رسمي استفاده نمایند.

تبصره ۱ - ارجاع امر کارشناسی از ناحیه مراجع قضائی به کارشناس، تابع قانون آیین دادرسی می باشد.

تبصره ۲ - کارشناسان رسمي مکلفند در امور ارجاعی در صورت وجود جهات رد، موضوع را به طور کتبی اعلام و از مبادرت به کارشناسی امتناع نمایند، در غیر این صورت متخلف محسوب و به مجازات انتظامی موضوع این قانون محکوم می شوند. جهات رد کارشناس رسمي همان جهات رد دادرسی مندرج در قانون آیین دادرسی مدنی می باشد.

ماده ۱۹ - اظهار نظر کارشناسی باید مستدل و صریح باشد و کارشناسان رسمي مکلفند نکات و توضیحاتی که برای تبیین نظریه ضروری است و یا توسط شورای عالی کارشناسان مشخص می گردد به طور کامل در آن منعکس نمایند. کارشناس رسمي موظف است در حدود صلاحیت خود نظر کارشناسی را به طور کتبی و در مهلت مقرر به مراجع ذي ربط تسلیم و نسخه ای از آن را تا مدت حداقل پنج سال بعد از تاریخ تسلیم نگه داری نماید.

تبصره - در مواردی که انجام معاملات مستلزم تعیین قیمت عادلانه روز از طرف کارشناس رسمي است، نظریه اعلام شده حداکثر تا شش ماه از تاریخ صدور معتبر خواهد بود.

ماده ۲۰ - بازرسان هر کانون مرکب از دو نفر بازرس اصلی و يك نفر بازرس علی البدل خواهد بود که برابر این قانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهند شد تا بر امور اجرایی کانون مربوط نظارت داشته گزارش لازم را به مجمع عمومی ارائه نمایند.

ماده ۲۱ - دادرسرای انتظامی هر يك از کانونها، مرجع تعقیب تخلفات انتظامی کارشناسان رسمي متخلف حوزه آن کانون می باشد. دادستان دادرسرای انتظامی هر کانون از بین کارشناسان رسمي به وسیله مجمع عمومی آن کانون برای مدت چهار سال انتخاب خواهد شد و دادیاران دادرسرای انتظامی از بین کارشناسان رسمي کانون مربوط به پیشنهاد دادستان و تأیید هیأت مدیره آن کانون به تعداد لازم تعیین می شوند. دادرسرای انتظامی پس از رسیدگی به شکایات ارجاعی در صورتی که عقیده بر تخلف داشته باشد، کیفرخواست صادر و در غیر این صورت قرار منع تعقیب خواهد داد. قرار منع تعقیب ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ از طرف شکای یا رئیس هیأت مدیره هر کانون قابل اعتراض در دادگاه انتظامی کانون مربوطه می باشد و چنانچه دادگاه انتظامی مزبور قرار منع تعقیب را صحیح ندانست، به موضوع رسیدگی و حکم مقتضی صادر می کند.

تبصره - مرجع تعقیب تخلفات انتظامی اعضای هیأت مدیره و دادستان و بازرسان کانون استانها، دادرسرای انتظامی قضات می باشد.

ماده ۲۲ - هرگاه تخلف کارشناس رسمي عنوان یکی از جرایم مندرج در قوانین را داشته باشد، دادرسرای انتظامی کانون مربوط مکلف است مراتب را برای رسیدگی به جنبه جزائی آن در اسرع وقت به مراجع قضایی صالح اعلام دارد و چنانچه علاوه بر جرائم مزبور تخلف انتظامی داشته باشد، مطابق این قانون و آیین نامه های آن به تخلف انتظامی رسیدگی و اقدام لازم معمول دارد. تصمیم مراجع قضائی مزبور مانع اجرای مجازاتهای انتظامی کارشناسان رسمي نخواهد بود.

ماده ۲۳ - مرجع رسیدگی به تخلفات انتظامی کلیه کارشناسان هر استان، دادگاه انتظامی مربوطه می باشد. اعضای دادگاه به شرح زیر برای مدت چهار سال انتخاب می گردند:

۱ - يك نفر حقوقدان كه حداقل ده سال سابقه كار داشته باشد به انتخاب رئيس قوه قضائيه.

۲ - رئيس هيأت مديره كانون مربوطه يا يكي از اعضاي هيأت مديره به انتخاب رئيس كانون.

۳ - يك نفر كارشناس رسمي در رشته مربوط به انتخاب رئيس كانون مربوطه.

تبصره ۱ - رياست دادگاه با عضو حقوقدان خواهد بود.

تبصره ۲ - چنانچه نياز به شعبه يا شعب ديگر دادگاه باشد با درخواست كانون مربوطه و تصويب رئيس قوه قضائيه تشكيل خواهد شد. ارجاع پرونده به شعبه يا شعب به عهده رئيس شعبه اول خواهد بود.

تبصره ۳ - تصميمات اتخاذ شده از سوي دادگاه انتظامي با اكثريت آراء معتبر و انشاي رأي توسط يكي از اعضا اكثريت و ابلاغ آن توسط رئيس دادگاه صورت خواهد گرفت.

تبصره ۴ - تصميمات دادگاه انتظامي از جانب هيأت مديره كانون مربوطه و از طرف محكوم عليه ظرف يك ماه پس از ابلاغ قابل تجديدنظرخواهي است.

تبصره ۵ - تصميمات دادگاه انتظامي و دادرهاي انتظامي در مورد كارشناسان رسمي به وسيله پست سفارشي به نشاني مندرج در پرونده عضويت كانون ابلاغ مي شود و هرگاه كارشناس رسمي تغيير نشاني خود را كتباً اعلام ننموده باشد آخرين نشاني موجود در پرونده معتبر خواهد بود.

تبصره ۶ - موارد رد اعضاي دادگاه انتظامي همان موارد رد دادرسان مي باشد، در صورت وجود جهات رد فرد ديگري به ترتيب گفته شده در همين ماده تعيين خواهد شد.

تبصره ۷ - هرگاه رسيدگي به شكايك انتظامي در امور كارشناسي مستلزم انجام كارشناسي مجدد توسط ساير اعضاي كانون كارشناسان رسمي باشد، پرداخت دستمزد كارشناسي طبق تعرفه قانوني به عهده شاكي مي باشد.

ماده ۲۴ - مرجع تجديدنظر نسبت به آراي قابل تجديدنظر، دادگاه تجديدنظر كارشناسان رسمي مي باشد كه در تهران مستقر مي گردد و اعضاي آن به شرح ذيل انتخاب مي گردند:

الف - يك نفر حقوقدان با ده سال سابقه كار به انتخاب رئيس قوه قضائيه.

ب - رئيس شوراي عالي كارشناسان يا نماينده وي.

ج - يك نفر كارشناس در رشته مربوطه به انتخاب شوراي عالي كارشناسان.

ماده ۲۵ - هرگاه رئيس قوه قضائيه يا وزير دادگستري و يا سه نفر از اعضاي هيأت مديره هر كانون استان (در مورد كارشناسان كانون مربوطه) از سوء رفتار و يا اعمال منافي با شؤون و حيثيت كارشناسي كارشناسان رسمي اطلاع حاصل كنند، مي توانند با ارائه ادله خود از دادگاه انتظامي تعليق موقت او را تا صدور حكم قطعي بخواهند در اين صورت دادگاه مزبور خارج از نوبت اين درخواست را رسيدگي و مستند به دلايل ابرازي، رأي مقتضي صادر مي كند. دادرسي انتظامي كانون مربوطه مكلف است ظرف مدت سه ماه از تاريخ وصول حكم تعليق موقت، نسبت به اتهامات وارده به كارشناسان مذكور رسيدگي و پرونده را جهت صدور رأي به دادگاه انتظامي ارسال دارد.

تبصره - مرجع رسيدگي به تجديدنظرخواهي همان مرجع معين شده در ماده (۲۴) اين قانون براي تجديدنظر مي باشد.

ماده ۲۶ - تخلفات و مجازاتهاي انتظامي به قرار ذيل است :

الف - تخلفات :

۱ - عدم حضور در مراجع صالحه در وقت مقرر بدون عذر موجه.

۲ - توسل به معاذيري كه خلاف بودن آنها بعداً ثابت شود.

۳ - مسامحه و سهل انگاري در اظهار نظر، هر چند مؤثر در تصميمات مراجع صلاحيتدار باشد يا نباشد.

۴ - تسليم اسناد و مدارك به اشخاصي كه قانوناً حق دريافت آن را ندارند و يا امتناع از تسليم آنها به اشخاصي كه حق دريافت دارند.

۵ - سوء رفتار و اعمال خلاف شؤونات شغلي.

۶ - نقض قوانين و مقررات در اظهار نظر كارشناسي.

۷ - انجام كارشناسي و اظهار نظر با وجود جهات رد قانوني.

۸ - انجام كارشناسي و اظهار نظر در اموري كه خارج از صلاحيت كارشناس است.

۹ - انجام کارشناسي و اظهار نظر برخلاف واقع و تباني.

۱۰ - انجام کارشناسي و اظهار نظر با پروانه اي که اعتبار آن منقضي شده باشد.

۱۱ - افشاء اسرار و اسناد محرمانه.

۱۲ - اخذ وجه يا مال يا قبول خدمت مازاد بر تعرفه دستمزد و هزينه مقرر در قوانين يا دستورات مراجع صلاحيتدار.

۱۳ - انجام کارشناسي و اظهار نظر در زمان تعليق، محروميت از حقوق اجتماعي و يا اثبات فقد شرايط موضوع ماده (۱۵) اين قانون.

ب - مجازاتها به ترتيب درجه :

۱ - توبيخ با درج در پرونده کارشناس در کانون.

۲ - محدود کردن اختيارات فني کارشناس رسمي براي مدت يك سال.

۳ - محدود کردن اختيارات فني کارشناس رسمي براي مدت سه سال.

۴ - محروميت از اشتغال به امر کارشناسي رسمي از سه ماه تا يك سال.

۵ - محروميت از اشتغال به امر کارشناسي رسمي از يك تا سه سال.

۶ - محروميت دائم از اشتغال به امر کارشناسي رسمي.

تبصره ۱ - مرتکبين هر يك از تخلفات رديفهاي (۱)، (۲) و (۳) حسب مورد به مجازات درجه يك تا سه انتظامي محكوم مي گردند.

مرتکبين هر يك از تخلفات رديفهاي (۴)، (۵) و (۶) حسب مورد به مجازات درجه سه تا پنج انتظامي محكوم مي گردند.

مرتکبين هر يك از تخلفات رديفهاي (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۱) و (۱۲) حسب مورد به مجازات درجه پنج تا شش انتظامي محكوم مي گردند.

مرتکبين هر يك از تخلفات رديف (۱۳) به مجازات درجه شش انتظامي محكوم مي گردند.

تبصره ۲ - اعمال ارتكابي کارشناس، چنانچه علاوه بر تخلف انتظامي، واجد وصف كيفري باشد، دادگاه انتظامي مكلف است پرونده امر را عيناً به مرجع قضايي صلاحيتدار ارسال نمايد.

تبصره ۳ - هيأت مديره هر کانون مكلف است از تديد پروانه کارشناسي رسمي کساني که سه بار ظرف سه سال به مجازاتهاي انتظامي محكوم مي شوند خودداري کند. اين گونه کارشناسان رسمي مي توانند پس از مدت دو سال از تاريخ لغو پروانه مجدداً تقاضاي تديد پروانه کارشناسي رسمي نمايند، مگر اينکه به مجازات انتظامي محروميت دائم يا موقت از اشتغال به امر کارشناسي رسمي محكوم شده باشند.

ماده ۲۷ - هيأت مديره هر کانون در صورت احراز زوال وثاقت و شرايط مذکور در بندهاي (الف، ب، ج، د، هـ) ماده (۱۵) اين قانون در مورد کارشناس رسمي، به طور موقت از تديد پروانه خودداري مي کند و سريعاً موضوع را به دادگاه انتظامي کانون مربوطه اعلام مي نمايد. مرجع مذکور مکلف است ظرف حداکثر سه ماه از تاريخ وصول نسبت به موضوع اتخاذ تصميم کند و نظر نھائي را به هيأت مديره کانون مربوط ارجاع دهنده اعلام نمايد.

ماده ۲۸ - رئيس هيأت مديره هر کانون مسؤول اجراي احکام قطعي دادگاه انتظامي و دادگاه تجديد نظر کارشناسان در مورد کارشناسان متخلف مي باشد.

ماده ۲۹ - دستمزد کارشناسي رسمي طبق تعرفه اي است که با پيشنهاد شوراي عالي کارشناسان به تصويب رئيس قوه قضائيه خواهد رسيد و هر دو سال يك بار قابل تجديد نظر مي باشد. قضات دادگاهها در مورد دستمزد کارشناسي مطابق ماده (۲۶۴) قانون آيين دادرسي دادگاههاي عمومي و انقلاب در امور مدني مصوب ۱/ ۲۱/ ۱۳۷۹ اقدام خواهند کرد.

تبصره - ضوابط تعيين هزينه هاي خدمات کارشناسي به پيشنهاد شوراي عالي کارشناسان و تصويب رئيس قوه قضائيه مشخص خواهد شد و پرداخت آن بر عهده متقاضی است.

ماده ۳۰ - هزينه هاي مربوط به هر کانون از محلهاي زير تأمين مي گردد:

الف - حق عضويت و حق صدور يا تديد پروانه کارشناسي رسمي هر دو سال يك بار قابل تجديد نظر است.

ب - پنج درصد (۵٪) از حق الزحمه کارشناسان رسمي.

ج - وجوهي که براي موارد خاص به تصويب مجمع عمومي از کارشناسان رسمي و يا متقاضيان کارشناسي رسمي اخذ خواهد شد.

تبصره - پرداخت حق حضور اعضاي غير کارشناس در هیأت انتظامي و کمیسیونها و سایر مخارج مربوط برعهده شوراي عالي کارشناسان است که به نسبت از کانونها اخذ خواهد نمود.

ماده ۳۱ - کلیه مراجع قضائي و انتظامي، وزارتخانه ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتها، بانکها، شهرداریها، بنیادهای انقلاب اسلامي و اشخاص حقوقي اعم از دولتي و غيردولتي و سایر مراجع عمومي و دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است موظف هستند مبلغ بند (ب) ماده (۳۰) این قانون را از دستمزد کارشناسان رسمي کسر و به حساب کانون مربوط واریز نمایند. همچنین مکلف می باشند مالیات متعلقه را نیز با رعایت قوانین مالیاتی کسر و به حساب خزانه داري کل واریز کنند.

ماده ۳۲ - در مواردی که هیأت مدیره هر کانون استان، تجدیدنظر در صلاحیت فني کارشناس رسمي را ضروري تشخیص دهد پیشنهاد خود را با دلایل مربوط به شوراي عالي کارشناسان ارائه خواهد نمود. شوراي عالي با کسب نظر مشورتي از کمیسیون تشخیص صلاحیت علمي و فني رشته مربوط تصمیم نهائي را در خصوص موضوع اتخاذ می نماید. هیأت مدیره هر کانون پس از دریافت تصمیم شوراي عالي مبني بر موافقت با محدود کردن صلاحیت فني کارشناس رسمي، تصمیم یاد شده را به مورد اجرا می گذارد. اعاده صلاحیت کارشناس رسمي منوط به شرکت و موفقیت در کلاسهای بازآموزي یا کلاسهای مشابه مورد تأیید کانون مربوط و با موافقت شوراي عالي کارشناسان خواهد بود.

ماده ۳۳ - کارشناسانی که مستخدم شاغل دولت یا مؤسسات دولتي یا شرکتهای دولتي و وابسته به دولت یا شهرداریها یا سایر نهادهای عمومي غيردولتي و یا سایر شرکتهای دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است، می باشند، نمی توانند در دعاوي و سایر امور مستلزم امر کارشناسي رسمي که مربوط به دستگاه متبوع آنهاست به عنوان کارشناس رسمي مداخله و اظهارنظر کنند مگر اینکه در آن رشته کارشناس رسمي دیگری وجود نداشته و یا مرضي الطرفین باشند یا آنکه کارمند مذکور طبق مقررات مربوط به آن دستگاه قانوناً ملزم به اظهارنظر باشد. هیچ کدام از مراجع قضائي و ادارات دادگستري و ثبت اسناد و املاک نمی توانند امر کارشناسي رسمي را به کارشناسانی که کارمند شاغل قضائي یا اداري دادگستري یا ثبت اسناد و املاک می باشند ارجاع کنند مگر اینکه در آن رشته جز قاضي و یا کارمند شاغل، کارشناس دیگری وجود نداشته باشد.

ماده ۳۴ - مقررات تبصره الحاقی به بند (۲۴) ماده (۵۵) قانون شهرداریها - مصوب ۱۳۵۲/ ۴/ ۵ - و اصلاحات بعدي در مورد کارشناسان رسمي و مترجمان رسمي دادگستري نیز جاري است.

ماده ۳۵ - در صورت فوت و یا حجر کارشناس رسمي و یا محرومیت دائم از کارشناسي رسمي، با اعلام ذي نفع، نماینده کانون مربوط به اتفاق نماینده مرجع قضائي محل ضمن تنظیم صورتجلسه لازم برگها و اسناد راجع به امور کارشناسي را جمع کرده در کانون، بایگانی می نماید و در صورتی که بین آنها اشیاء یا اسنادی، با ارائه دلایل کافي توسط مدعي، متعلق به اشخاص باشد به صاحبان آنها رد می کند.

ماده ۳۶ - در هر يك از رشته های کارشناسي که اظهارنظر کارشناس رسمي نسبت به موضوع ارجاع شده لزوماً محتاج به کسب اطلاعاتي است که تنها در اختیار وزارتخانه ها، مؤسسات دولتي، شرکتهای دولتي و وابسته به دولت، نهادهای عمومي غيردولتي و سایر شرکتهای دولتي که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام یا ذکر صریح نام است، می باشد، کارشناس مذکور مکلف به مراجعه به دستگاه یا دستگاههای ذي ربط بوده و دستگاه یا دستگاههای یاد شده نیز موظف به در اختیار گذاشتن اطلاعات مورد نیاز براي اظهارنظر کارشناسي رسمي می باشند.

تبصره - اطلاعات طبقه بندی شده و غير قابل انتشار دستگاههای مورد اشاره در این ماده از حکم مذکور مستثني می باشد و طبق مقررات قانون آیین دادرسي دادگاه های عمومي و انقلاب در امور مدني مصوب ۱۳۷۹/ ۱/ ۲۱ در اختیار کارشناس ذي ربط قرار خواهد گرفت. کارشناس مزبور تنها این اطلاعات را در حیطه وظایف و مسؤولیتهای خود در رابطه با امر ارجاع شده اعمال خواهد کرد و به کارگیری و یا افشای آن در غير مورد مذکور ممنوع است در غير این صورت مشمول قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سري دولتي - مصوب ۱۳۵۳/ ۱۱/ ۲۹ - در قسمتهای ذي ربط آن خواهد بود.

ماده ۳۷ - هرگاه کارشناس رسمي با سوء نیت ضمن اظهار عقیده در امر کارشناسي برخلاف واقع چیزی بنویسد و یا در اظهار عقیده کتبی خود راجع به امر کيفري و یا حقوقي تمام موقوف را ذکر نکند و یا برخلاف واقع چیزی ذکر کرده باشد جاعل در اسناد رسمي محسوب می گردد و همچنین هرگاه کارشناس رسمي در چیزی که براي آزمایش در دسترس او گذاشته شده با سوء نیت تغییر بدهد به مجازاتهای مقرر در قانون مجازات اسلامي محکوم می شود و اگر گزارش خلاف واقع و اقدامات کارشناس رسمي در حکم دادگاه مؤثر واقع شده باشد کارشناس مذکور به حداکثر مجازات تعیین شده محکوم خواهد شد. حکم یاد شده در مورد خبرگان محلي نیز لازم الرعایه می باشد.

ماده ۳۸ - صدور پروانه براي کارشناسان رسمي فقط براي يك رشته کارشناسي مجاز است.

ماده ۳۹ - کلیه کانونهای موجود مکلفند حداکثر ظرف سه ماه از زمان لازم الاجراء شدن این قانون وضعیت خود را با مقررات این قانون تطبیق دهند.

ماده ۴۰ - آیین نامه اجرائي این قانون ظرف سه ماه از تاریخ تصویب توسط وزیر دادگستري تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۱ - قانون راجع به کارشناسان رسمي مصوب ۱۳۱۷/ ۱۱/ ۲۳ و قانون راجع به اصلاح قانون کارشناسان رسمي وزارت دادگستري مصوب ۱۳۳۹/ ۲/ ۱۴ و لایحه قانوني استقلال کانون کارشناسان رسمي مصوب ۱۳۵۸/ ۸/ ۱ شوراي انقلاب جمهوري اسلامي ایران لغو می شوند.

قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری - مصوب ۱۳۸۱/۰۱/۱۸

قانون فوق مشتمل بر چهل و یک ماده و سی و نه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هجدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۱/ ۱/ ۲۸ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات - معاونت حقوقی ریاست جمهوری (Qavanin.ir)

